

Cardiopulmonale urgenties

ABCDE-benadering

De ABCDE-benadering, oorspronkelijk ontwikkeld voor ongevalpatiënten, biedt een geïjkte structuur om een spoedgeval te benaderen. De ABCDE-benadering dient bij elk van de beschreven cardiopulmonale urgenties overlopen te worden vooraleer een onderzoek of behandeling wordt gestart.

Tabel: ABCDE bij de benadering van de acute patiënt in de huisartsenzorg.

	Eerste beoordeling (kijken en luisteren)	Tweede beoordeling (waar mogelijk meten)
Airway	Luchtweg vrij?	Geen stridor? Niet hees?
Breathing	Ademhaling aanwezig? Tachypneu? Dyspneu?	Ademhalingsfrequentie 12-20 per minuut Zuurstofsaturatie >94%
Circulation	Circulatie aanwezig? Huid: normale kleur? Capilaire refill normaal?	Polsfrequentie? Bloeddruk? Geen stuwingshalsvenen?
Disability	Normaal bewustzijn?	Glasgow Coma Scale >13? Pupillen normaal? Geen uitvalsverschijnselen?
Expose and protect	Vormt de omgeving een onmiddellijk gevaar voor de patiënt?	Verder (lichamelijk) onderzoek Tref maatregelen om de patiënt te beschermen tegen omgevingsfactoren.

Vroegtijdige herkenning van een verslechterende patiënt en voorkomen van een circulatiestilstand is de 1^e schakel in de overlevingsketen. Zodra een circulatiestilstand optreedt, daalt de overlevingskans tot minder dan 20%. In ziekenhuismilieu werd er een Early warning score (EWS) ontwikkeld. EWS is belangrijk om de snel verslechterende gehospitaliseerde patiënt te herkennen en circulatiestilstand te voorkomen.

Alarmsignalen bij vitaal bedreigde patiënt							
Score	3	2	1	0	1	2	3
Hartfrequentie		<40	40-50	51-100	101-110	111-130	>130
Bloeddruk	<70	70-80	81-100	101-200		>200	
Ademfrequentie		<9		9-14	15-20	21-30	>30
Temperatuur		<35,1	35,1-36,5	36,6-37,5	>37,5		
Bewustzijn				A	V	P	U
A = alert V = reactie op aanspreken P = reactie op pijn U = geen reactie							

Bij een score van 4 of hoger dient direct specialistische hulp te worden ingeroepen.

In de prehospitalsetting moet de situatie (aard, ernst) zo snel mogelijk ingeschat worden (ABCDE). Indien het een urgentie betreft, waarbij u als huisarts als 1^e aankomt, is het uw eerste taak ervoor te zorgen dat u zo kort mogelijk alleen bent.

Urgentieschema's

ACUUT CORONAIR SYNDROOM	
Kerntaken HA: 1. MUG → defibrillator 2. Snel transport Beleid: MONA Morfine O2 Nitraten Aspirine	Cave ritme- en geleidingsstoornissen Cave pompfunctiestoornissen Morfine 2mg/min traag IV tot pijnvrij 4L/min via neusbril (sat 94-98%) Cedocard 5mg SL 160-325mg IV of PO
PERI-ARREST ARITMIEËN	
1. Bepaal hemodynamische toestand: ABCDE 2. Indien hemodynamisch instabiel: a. Shock b. Verminderd BWZ c. Myocardischemie d. Hartfalen → MUG → O2, IV-lijn, EKG monitoring	
ACUUT LONGOEDEEM	
1. Rechtop 2. O2 10-15L/min 3. Uitlokkende factor? 4. Nitraten SL 5. Morfine 5mg SC 6. Diuretica	AMI, aritmie, infectie, aHT 40mg furosemide of 0,5-1mg burinex
ACUTE PERICARDITIS – HARTTAMPONADE	
1. Spoedverwijzing 2. Oorzakelijke therapie 3. Monitoring 4. Pijnbestrijding	

ACUTE ASTMA-OPSTOOT	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rechtop 2. O2 3. Ventolin 4. Atrovent 5. Corticoïden 	<p>Volw: 4 puffs/10-20min Kind: 2 puffs/10-20min of 0,5-1mL via vernevelaar 1 puff/10-20min</p> <p>Volw: 32mg PO of 40mg IM 7-10d Kind: 2mg/kg 3-5d</p>
ACUTE COPD-EXACERBATIE	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rechtop 2. O2 3. Ventolin 4. Atrovent 5. Corticoïden 	<p>2L/min via neusbril 4 puffs/10-20min 1 puff/10-20min ESW<50%: CS 40mg IM of 32mg PO 7-14d</p>
VERSTIKKING	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aansporen tot hoesten 2. Bij ineffectief hoesten: <ol style="list-style-type: none"> a. 5 Rugslagen b. 5 buikstoten (Heimlich) 3. Bij BWZ verlies: CPR 	<p>Bij kind<1jaar: thoraxcompressies ipv heimlich</p>
SPANNINGSPNEUMOTHORAX	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Spoedverwijzing 2. Bij hemodynamisch instabiele pt: canule 2de ICR midclaviculair <p>Bij kleine pneumothorax met milde symptomen: spontane resorptie afwachten</p>	
LONGEMBOLIE	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Spoedverwijzing 2. Monitoring met EKG en oxymeter 3. O2 4. LMWH 	<p>6-8L/min</p>

Reanimatierichtlijnen 2010

